

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Yönergenin amacı, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Yönerge, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Yönerge, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 12., 14. ve 42. maddeleri ile "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 -(1) Bu Yönerge 'de geçen;

- a) Başkan: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanı'nı,
 - b) Başkan Yardımcıları: Başkan'ın kendisine yardımcı olmak üzere seçtiği ve görevlendirdiği Kurul üyelerini,
 - c) Birim: Enstitü, Fakülte, Yüksekokul, Meslek Yüksekokulu ve Merkezleri,
 - ç) Kurul: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nu,
 - d) Raportör: Başkan tarafından konunun ön incelemesi amacıyla sevk ve havale edildiği Kurul üyesi ve/veya uzmanı,
 - e) Rektör: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Rektörünü,
 - f) Rektörlük: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Rektörlüğü'nü,
 - g) Sorumlu Araştırmacı: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan etik onayı almak için başvuruda bulunan kişiyi,
 - ğ) Uzman/Danışman: Özel alan bilgi ve becerisine sahip kurul tarafından görevlendirilen bir öğretim elemanı veya uzmanını,
 - h) Üniversite: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'ni,
 - ı) Üye: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Üyesi'ni,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Amaçları, Yapısı, Görevleri ve Çalışma Biçimi

Kurulun amacı

MADDE 5 -(1) İnsan katılımcıların araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında haklarının korunması, zarar görmelerinin önlenmesi, bilgilendirilmiş olarak onamlarının alınmasını sağlamak üzere, insan katılımcılar üzerinde yürütülecek sosyal bilimler alanındaki araştırmalar ile tarihi eserler ve kültür varlıkları üzerinde yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaları, çevrenin korunmasını da göz önünde tutarak etik yönden değerlendirmek ve çalışmanın etik açıdan uygun olup olmadığı konusunda karar vermektir.

Kurulun yapısı

MADDE 6 -(1) Kurul, biri başkan olmak üzere farklı birim ve alanları temsil edecek şekilde en az beş üyeden oluşur. Bütün üyeler ve Kurul Başkanı, Rektör tarafından görevlendirilir. Başkan, Kurul üyeleri arasından en çok iki yardımcı seçer.

(2) Kurul üyelerinin görev süresi üç yıldır. Süresi biten üye, tekrar görevlendirilebilir.

(3) Etik ihlali nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı verilen veya disiplin cezası alan kişiler Kurula üye olamaz ve üye iseler üyeliği kendiliğinden sona erer.

(4) Bir yıl içerisinde çağrılı olduğu Kurul toplantılarından mazeretsiz olarak üst üste iki veya takvim yılı içinde toplam dört toplantıya katılmayan üyenin görev süresi sona erer. Görev süresi sona eren üye yerine, Rektör tarafından kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilir.

Kurulun görevleri

MADDE 7 -(1) Kurul 'un görevleri şunlardır:

a) Değerlendirme için standart formlar oluşturmak,

b) Kurula yapılan uygun başvuruları kabul etmek,

c) Başvurusu kabul edilen bilimsel araştırma ve çalışmalara ait anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri veri toplanmasında kullanılan her türlü yazılı, sözlü, sesli veya görüntülü ölçüm araçlarını ve içeriğini etik açıdan değerlendirmek,

ç) Etik açıdan uygun olup olmadığı konusunda karar vermek,

d) Etik değerlerin ön plana çıkarılması, benimsenmesi, etik bilincin artırılması ve etik yaşam kültürünün kurumsallaşması için eğitici faaliyetler düzenlemek.

Çalışma biçimi

MADDE 8 – (1) Kurul, Akademik takvim içerisinde her ay en az bir kere olmak üzere üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada çekimsiz oy kullanılamaz. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilmiş kabul edilir.

(2) Toplantı, kapalı usulde yapılır. Üyeler, inceleme konusu dosyanın içeriğini Kurul toplantısı dışında başkalarıyla tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(3) İlan edilen toplantı gününden beş iş günü öncesi mesai saati bitimine kadar eksiksiz teslim edilen dosyalar ilk Kurul toplantısı gündemine alınır.

(4) Başkan ve yardımcıları, Kurul'a yapılan başvuruları inceler, başvuru konusuna göre her başvuru için bir raportör görevlendirir. Raportör, toplantı öncesi bir inceleme raporu düzenler. Toplantıdan bir iş günü öncesi Kurul üyelerine elektronik ortamda iletir.

(5) Raportör, toplantıda Kurula söz konusu başvuru ile ilgili bilgi verir. Kurulun incelediği dosya ile ilgili oluşan görüş, gerekçesiyle birlikte kesin rapora dönüştürülür.

(6) Kurul, kendisine yapılan başvuruları en geç üç ay içerisinde karara bağlar.

(7) Dosya ile ilgili hazırlanan rapor, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır.

(8) Kurul tarafından düzeltilmesi ya da eksikliklerinin tamamlanmasına karar verilen araştırma önerilerinin, araştırmacılar tarafından düzeltilerek tekrar Kurula başvurusu yapılabilir ve bu başvuru, yapılan ilk toplantıda yeniden değerlendirilir.

(9) Gerek görülen hallerde Kurul dışından uzman/danışman görüşüne başvurulabilir. Bu kişiler, toplantıya davet edilebilecekleri gibi yazılı görüşleri de alınabilir. Uzman veya danışmanların Kurulda oy hakları yoktur.

(10) Kurul üyesinin kendisinin ve/veya ikinci derece dahil kan ve kayın hısımları ile evlatlıklarının araştırmalarının görüşülmesi ve oylanması sırasında söz konusu üye toplantıya katılamaz ve bu durumda ilgili üye için Kurul toplantısında devamsızlık söz konusu edilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurula Başvuru ve Değerlendirme

MADDE 9 – (1) İnsan katılımcılarla veya insan üzerinde yapılacak yüz yüze veya bilgisayar ortamında gerçekleştirilecek her türlü anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim çizim, video film ve ses kaydı niteliğindeki veri toplama yöntemleriyle yapılan bilimsel

araştırma ve çalışmaların etik açıdan değerlendirilebilmesi için, tüm araştırmacıların çalışmaya başlamadan önce Kurula başvuru yapması gerekir.

(2) Kurula başvuru, sorumlu araştırmacı tarafından yapılır. Başvuru dilekçesinde bütün araştırmacıların ıslak imzalı onayları alınır. Kurulun belirlediği belge ve formlar hazırlanarak, elektronik ortamda ve ıslak imzalı basılı kopya şeklinde Kurul sekreteryasına teslim edilir.

(3) Kurul, başvurusu yapılan araştırma projelerini çalışmanın amacı, yöntemi, yararları ve olası tehlikelerini, bütçesini göz önünde bulundurarak etik açıdan değerlendirir. Değerlendirme sonucunda “Uygun”, “Düzeltilmesi Gerekir”, “Görevsizlik”, ya da “Uygun Değildir” şeklinde karar verir. Başvurusuna “Düzeltilmesi Gerekir” kararı verilen sorumlu araştırmacı, gerekli düzeltmeleri yaparak veya eksiklikleri gidererek Kurula tekrar başvuru yapabilir.

(4) Kurul, değişiklik yapılmasını talep ederse, istenen değişiklikleri sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirir.

(5) Kurul toplantısında alınan tüm kararlar ve gerekçeleri karar defterine yazılır. Araştırmanın düzeltilmesi ya da yeniden düzenlenmesinden sonra tekrar başvurulması yönünde düzeltme kararı alınmışsa, talep edilen düzeltmeler ve düzenlemeler açık bir şekilde belirtilir.

(6) Kurul, dosya ile ilgili kararını aldıktan sonra, sorumlu araştırmacı dosyasının sonuç kararını Kurul sekreteryasından alır. Sonuç, ayrıca sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirilir.

(7) Kurul kararının “Uygun” olması durumunda ıslak imzalı etik onay belgesi Kurul’dan alınır.

(8) Kurul, gerektiğinde onay verdiği araştırmaları izler ve gelişme raporu isteyebilir. Bu raporların Kurula ulaştırılmasından, sorumlu araştırmacı sorumludur. Kurul Başkanı gelişme raporlarını inceleyerek söz konusu araştırmanın orijinal başvuruya uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini inceler. Başkan gerek gördüğünde, araştırmanın uygulanmasını gözleme kararı alınmasını Kurula tavsiye edebilir. Gözleme süreci Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde yürür. Başkan, gelişme raporu incelemesi sonucunda etik kurallara uymadığını saptadığı araştırmaların sonlandırılması ve ilgili birimlere bilgi verilmesi için durumu Kurul gündemine getirir.

(9) Çalışma onay aldıktan sonra ölçme araçlarında (anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri) yapılacak değişiklikler tekrar Kurul’un onayına sunulmalıdır. Kurul onayına sunulmadan yapılan tüm değişikliklerin yasal ve idari sorumluluğu araştırmacılara aittir.

(10) Araştırmacılar, elektronik ortamda değerlendirme sonucunun uygun görüldüğü kendisine bildirilmeden araştırmanın veri toplama aşamasına başlayamaz.

(11) Toplanan verinin doğruluğundan, gizliliğinden ve veri güvenliğinden araştırmacılar sorumludur.

Yazışmalar

MADDE 10 – (1) Kurul, inceleme ve değerlendirmeleri sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken tüm yazışmaları, Rektörlük aracılığıyla yapar.

Kararlar Üzerine Yapılacak İşlem

MADDE 11 – (1) Kurul kararları durum tespiti niteliğindedir. Kararlar üzerinde işlem yapma yetkisi Rektörlüğe aittir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 12 – (1) Bu Yönerge’de hüküm bulunmayan hallerde, ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönerge, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönerge hükümlerini, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senatonun	
Tarihi	Sayısı